

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ІНІ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

Кафедра економіки підприємства, обліку і аудиту

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання семінарських і практичних завдань
та самостійної роботи студентів з дисципліни
“Фінансовий облік І”
для студентів спеціальності
6.030509 “Облік і аудит”**

Черкаси – 2012

УДК

ББК

Рецензенти:

к. е. н., доцент *Гавриленко В.О.*,

к.е.н., доцент *Уманська В.Г.*

Укладач:

к.е.н., доцент *Андрусяк Н.О.*

*Розглянуто і затверджено на засіданні
кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту.
(Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2012 р.)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № _____ від _____ 2012 року)*

Методичні вказівки до виконання семінарських і практичних завдань та самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансовий облік І” для студентів спеціальності 6.030509 “Облік і аудит” / Уклад.: Н.О. Андрусяк. – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. – 48 с.

УДК
ББК

ЗМІСТ

Вступ	4
Зміст тем дисципліни.....	5
Тематика та зміст семінарських занять	10
Тематика та зміст практичних занять.....	11
Тематика та зміст самостійної роботи студентів.....	30
Перелік питань до іспиту.....	40
Список використаної літератури.....	42

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни “Фінансовий облік I” є засвоєння знань з теорії і практики ведення фінансового обліку активів на підприємствах різних форм власності.

Завданням дисципліни є теоретичне вивчення та набуття практичних навичок щодо методики і техніки ведення фінансового обліку, передбаченої стандартами бухгалтерського обліку і законодавством України.

Предметом дисципліни “Фінансовий облік I” є активи підприємства.

По завершенні вивчення даної дисципліни студент повинен – знати:

- місце і роль фінансового обліку в системі економічної інформації на підприємстві, його функції в системі управління підприємством;
- фундаментальні знання про об’єкти фінансового обліку;
- методи збору, обробки і видачі інформації для різних груп користувачів облікових даних;
- методологію обліку активів, що ґрунтується на національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку;

вміти:

- застосовувати різні методики оцінювання активів;
- заповнювати типові форми первинних документів;
- застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань.

Навчальна дисципліна “Фінансовий облік I” входить до дисциплін циклу професійної підготовки, що формують економічні знання фахівців з обліку, аналізу та аудиту.

Вивчення дисципліни “Фінансовий облік I” базується на знаннях бухгалтерського обліку, економічного аналізу, аудиту, які належать до циклу загальноекономічної підготовки і викладення яких передуює вивченню фінансового обліку. В свою чергу, знання щодо фінансового обліку є передумовою вивчення фінансового обліку II, організації і методики аудиту, інформаційних систем і технологій в обліку.

ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

1. Основи побудови фінансового обліку

Місце фінансового обліку в системі управління підприємством, його мета та функції. Сутність, завдання та економічна роль фінансового обліку на підприємстві та на загальнодержавному рівні. Потреби користувачів облікової інформації. Взаємозв'язок фінансового обліку з іншими економічними дисциплінами. Методологічні засади фінансового обліку згідно Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”. Фактори, які впливають на побудову системи фінансового обліку. Облікова політика підприємства.

2. Облік грошових коштів

Економічний зміст і завдання обліку грошових коштів. Характеристика рахунків з обліку грошових коштів. Документування касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами. Відображення касових операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Основні поняття з обліку грошових коштів на рахунках в банках. Документування господарських операцій по рахунках в банках. Відображення операцій на рахунках підприємства в національній та іноземній валюті в обліку. Облік грошових коштів на інших поточних рахунках в банку.

3. Облік короткострокових фінансових інвестицій

Поняття та оцінка короткострокових фінансових інвестицій. Класифікація та визнання поточних (короткострокових) фінансових інвестицій. Загальна характеристика рахунків з обліку короткострокових фінансових інвестицій. Документальне оформлення, аналітичний облік поточних фінансових інвестицій. Синтетичний облік наявності та руху поточних фінансових інвестицій. Контроль наявності та ліквідності портфеля поточних інвестицій.

4. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Визначення, операції з довгостроковими фінансовими інвестиціями, як складова інвестиційної діяльності. Класифікація та визнання довгострокових

фінансових інвестицій. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій, оцінка надходження, вибуття, оцінка в інвестиційному портфелі на дату балансу. Загальна характеристика рахунків з обліку довгострокових фінансових інвестицій. Завдання обліку, документальне оформлення, аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій. Синтетичний облік інвестицій у цінні папери за частками (методи обліку за собівартістю, за справедливою вартістю, за методом участі в капіталі). Синтетичний облік інвестицій у боргові цінні папери (метод обліку за вартістю амортизації). Контроль структури, ризику і доходності інвестиційного портфеля. Інформація про довгострокові фінансові інвестиції, використання при формуванні облікової політики, розкриття у фінансових звітах (примітках).

5. Облік дебіторської заборгованості

Визначення, класифікація та визнання дебіторської заборгованості. Оцінка поточної дебіторської заборгованості, первісна, чиста вартість реалізації, резерв сумнівної дебіторської заборгованості (методи створення), зміна оцінки, особливості оцінки монетарної заборгованості. Форми розрахунків (платіжними дорученнями, платіжними вимогами, векселями, акредитивами і ін). Характеристика рахунків для обліку дебіторської заборгованості. Первинний, аналітичний та синтетичний облік дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Первинний, аналітичний і синтетичний облік дебіторської заборгованості за розрахунками (за авансами виданими, з нарахованих доходів, за внутрішніми розрахунками). Первинний, аналітичний і синтетичний облік іншої поточної дебіторської заборгованості (з підзвітними особами, з відшкодування збитків, з іншими дебіторами). Контроль повернення дебіторської заборгованості. Інформація про дебіторську заборгованість і її використання при формуванні облікової політики, розкриття у фінансових звітах (у примітках).

6. Облік основних засобів

Визначення основних засобів, операції з основними засобами як складової інвестиційної та операційної діяльності. Класифікація і визнання

основних засобів. Оцінка основних засобів, складові оцінки надходження при різних джерелах надходження, оцінка на дату балансу, оцінка вибуття, зміни оцінки основних засобів, їх облік. Задачі обліку, первинний, аналітичний (інвентарний) і синтетичний облік руху основних засобів. Амортизація основних засобів, визначення, поняття, методи нарахування, зміна методу і строку амортизації, первинний, аналітичний і синтетичний облік амортизації. Витрати на покращення основних засобів, види заходів по покращенню основних засобів, варіанти обліку витрат на покращення основних засобів в залежності від їх впливу на економічні вигоди і способи проведення. Оренда основних засобів, визначення, види і форми оренди. Облік операційної і фінансової оренди основних засобів у орендатора і орендодавця. Інформація про основні засоби, використання при формуванні облікової політики, розкриття у фінансових звітах (у примітках).

7. Облік інших необоротних матеріальних активів

Визначення, класифікація, визнання, оцінка інших необоротних матеріальних активів. Задачі обліку, первинний, аналітичний і синтетичний облік інших необоротних матеріальних активів. Документування обліку необоротних матеріальних активів. Методи нарахування і облік зносу по інших необоротних матеріальних активах. Інформація про інші необоротні матеріальні активи, її використання при формуванні облікової політики у фінансовій звітності.

8. Облік нематеріальних активів

Визначення, операції з нематеріальними активами як складові інвестиційної діяльності підприємства. Класифікація і визнання нематеріальних активів. Оцінка нематеріальних активів, зміни оцінки нематеріальних активів. Первинний, аналітичний і синтетичний облік, придбання і вибуття нематеріальних активів. Контроль наявності нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Негативний гудвіл, особливості оцінки, амортизації й обліку. Інформація про нематеріальні активи, використання при формуванні облікової політики, розкриття у фінансових звітах (у примітках).

9. Облік запасів

Визначення, операції з запасами як складові операційної діяльності підприємства. Класифікація і визнання запасів. Загальні принципи і задачі обліку запасів. Системи обліку запасів (постійний і періодичний облік). Види оцінки запасів в обліку, оцінка надходження, транспортно-заготівельні витрати як складові оцінки надходження. Склад витрат, методи їх накопичення і списання, оцінка на дату балансу (метод нижчої), оцінка вибуття. Порядок зміни оцінки запасів, їх облік. Класифікація виробничих запасів. Документація по надходженню і вибуттю. Методи організації аналітичного обліку руху запасів в облікових регістрах складів і бухгалтерії, їх взаємозв'язок. Синтетичний облік надходження і відпуску виробничих запасів. Внутрігосподарський контроль наявності і руху виробничих запасів, мета, задачі, суб'єкти, види контролю, методи контролю (документальний, інвентаризація). Первинний, аналітичний облік руху товарів. Синтетичний облік надходження і реалізації товарів. Інформація про запаси, використання при формуванні облікової політики, розкриття у фінансових звітах (у примітках).

10. Облік витрат виробництва та випуску готової продукції

Визначення і класифікація виробництв. Визначення і класифікація витрат за цілями менеджменту, класифікація для цілей оцінки запасів і визначення фінансового результату, прийняття рішень, контролю виконання. Визнання витрат. Оцінка витрат за спожитими активами і нарахованими зобов'язаннями. Види оцінки (оцінка за виробничою собівартістю, прямою собівартістю, повною собівартістю, центрами відповідальності). Напрями використання різних видів оцінки витрат. Загальні принципи, задачі і схеми побудови обліку витрат. Об'єкти витрат (об'єкти обліку і калькулювання). Методи обліку витрат, простий (попроцесний), попередільний, позамовний, нормативний. Облік прямих виробничих витрат, облік прямих матеріальних витрат, облік прямих трудових витрат, облік інших прямих виробничих витрат (на соціальне страхування, на пряму амортизацію, оренду, втрат від

браку). Облік непрямих витрат, склад загально виробничих витрат, порядок їх накопичення, розподілу і списання. Облік витрат допоміжного виробництва, класифікація допоміжних виробництв, облік витрат і розподіл послуг допоміжних виробництв. Облік незавершеного виробництва, визначення, визнання, оцінка, напівфабрикатний і безнапівфабрикатний варіанти обліку, інвентаризація. Визначення, класифікація готової продукції, визнання. Особливості оцінки готової продукції, оцінка надходження, оцінка за період наявності на складі (на дату балансу), оцінка вибуття. Облік готової продукції, облік випуску з виробництва, облік руху на складі, облік руху в бухгалтерії. Контроль наявності і руху готової продукції.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Мета: набуття теоретичних навичок щодо основ побудови фінансового обліку.

При підготовці до семінарського заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти:

1. Сутність, завдання та економічна роль фінансового обліку на підприємстві та на загальнодержавному рівні.
2. Методологічні засади фінансового обліку.
3. Облікова політика підприємства.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема: Облік грошових коштів

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку грошових коштів.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Завдання: на підставі даних умови задачі .необхідно:

1. Заповнити листи касової книги за поточний місяць (перший прибутковий ордер у серпні виписаний за №142, видатковий – №115);
2. По двом операціям скласти прибутковий та видатковий касові ордери;
3. Скласти журнал 1 та відомість 1.1;
4. Визначити, чи були порушені підприємством вимоги щодо ведення касових операцій і які санкції за це передбачені законодавством.

Вихідні дані:

1. Залишок готівки на початок місяця у касі – 160 грн.
2. Встановлений ліміт готівки – 300 грн.

Операції по касі за серпень

Дата операції	Зміст операцій	Сума, грн.	
		Варіант 1	Варіант 2
1	2	3	4
3.08.	Костенко К.К. під звіт на службове відрядження	120	100
3.08.	По чеку № 125 готівка з поточного рахунку	3400	3200
3.08.	По відомості № 26 заробітна плата за липень	3100	2900
3.08.	Морозу М.М. під звіт на відрядження	250	270
3.08.	Готівка за продукцію підприємства	800	900
3.08.	Від Тарасова Т.Т. відшкодування нестачі	60	45
3.08.	Соболевій С.С. матеріальна допомога	100	200
3.08.	По квитанції № 45 готівка на поточний рахунок	600	500
9.08.	Від ПП Савченка С.С. готівка за продукцію підприємства	250	300
9.08.	По відомості № 27 надійшла оплата за гуртожиток	400	450

1	2	3	4
9.08.	По чеку №126 готівка з поточного рахунку	900	1200
9.08.	По відомості № 28 виплачена депонована заробітна плата за липень	750	950
9.08.	Від Костенко К.К. залишок підзвітної суми	40	25
9.08.	Від Смірнова В.В. погашення позики	130	150
9.08.	По квитанції № 34 готівка на поточний рахунок	800	1300
20.08.	Надійшла готівка від замовників за виконані послуги	550	400
20.08.	По чеку №127 готівка з поточного рахунку	1300	1000
20.08.	По відомості №29 видано аванс за серпень	1200	1000
20.08.	Макарову Р.Р. під звіт на господарські витрати	80	70
20.08.	Ткаченку О.О. матеріальна допомога	300	250
20.08.	Готівка від покупців за продукцію підприємства	830	600
20.08.	По відомості №50 пайові внески до статутного капіталу	400	350
20.08.	По квитанції №55 готівка до банку	1500	1000
20.08.	Ковальову Л.Л. депонована заробітна плата	150	160
29.08.	По чеку №128 готівка з поточного рахунку	800	500
29.08.	Архіпову А.А. під звіт на відрядження	250	120
29.08.	Макарову Р.Р. під звіт на господарські витрати	140	90
29.08.	Від Мороза М.М. залишок підзвітних сум	20	35
29.08.	Волкову В.В. під звіт на відрядження	130	200
29.08.	Назаренку Н.Н. відшкодування витрат у відрядженні	75	25
29.08.	Надійшла оплата від батьків за дитячий садок	240	330
29.08.	Давидову Д.Д. під звіт на відрядження	160	210
29.08.	Карімову О.О. депонована заробітна плата	400	200

Задача 2

Вихідні дані:

Ліміт каси підприємства “Рубанок” складає 400 грн. На початок 12.09.п.р. в касі знаходилось 150 грн. На протязі робочого дня отримана готівкова виручка за реалізовані столярні вироби від підприємства “Фламінго” в сумі 3100 грн. та від приватного підприємця Носаченка О.О. – 1850 грн. З виручки здійснені наступні виплати: заробітна плата працівникам за серпень – 3400 грн., аванс директору Мишкіну С.С. на службове відрядження – 250 грн. 1000 грн. внесені у вечірню касу банку для зарахування на поточний рахунок.

Завдання: Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку. Чи порушило підприємство “Рубанок” норми готівкового обігу та які фінансові санкції за це передбачені законодавством.

Задача 3*Вихідні дані:*

Залишок коштів на поточному рахунку підприємства складає на початок місяця 19000 грн. На протязі місяця по рахунку проведені наступні операції:

а) перераховані податкові та інші обов'язкові платежі:

- до бюджету – податок з доходів фізичних осіб в сумі 850 грн.;
- внески на соціальне та пенсійне страхування – 1900 грн.;

б) отримана готівка на виплату заробітної плати – 4200 грн.;

в) оплачений рахунок постачальника за отримані матеріали на суму 3600 грн.;

г) зарахована виручка від покупців за відвантажену продукцію на загальну суму 7500 грн.;

д) внесені в касу невикористані підзвітні суми – 250 грн.

Завдання: Необхідно написати проводки за операціями, вивести сальдо, дати характеристику рахунків та описати відповідні первинні документи, якими оформлюються наведені операції.

Задача 4

Завдання: на підставі даних умови задачі необхідно:

1. Скласти журнал 1 та відомість 1.2 згідно з виписками банку з поточного рахунку.
2. Заповнити первинні документи по операціям.

Вихідні дані:

Проведені операції по рахунку в банку за вересень:

Дата виписки з поточного рахунку	Зміст операції	Сума, грн.	
		Варіант 1	Варіант 2
1	2	3	4
1.09.20_р.	Залишок грошових коштів на початок місяця	7500	4500
1.09.20_р.	Від Азовського заводу попередня оплата за продукцію	14000	8000
	Зарахована короткострокова позика банку	10000	10000
	Закрита лімітована чекова книжка	300	250
	Оплата автобазі за транспортні послуги	600	400
	Попередня оплата від заводу "Промінь" за готову продукцію	4500	7500

1	2	3	4
6.09.20_р.	Сплачена заборгованість заводу "Будівельник" за	1500	1600
	Сплачено штрафні санкції до бюджету	700	950
	Списана попередня оплата за матеріали	2000	1200
	Надійшла оплата за проданий верстат	1100	800
	Помилково списані кошти з поточного рахунку	400	300
	Перераховано фірмі "Рената" за рекламу продукції підприємства	900	750
11.09.20_р.	Перерахована заробітна плата робітників за серпень до Ощадбанку	1300	2300
	По чеку № 135 видана готівка на виплату заробітної	4500	5500
	Перерахований до бюджету прибутковий податок	800	1000
	Перераховані соціальні платежі:		
	- до Пенсійного фонду	2100	2600
	- до Фонду соціального страхування	200	250
	- до Фонду страхування на випадок безробіття	200	250
	- до Фонду страхування від нещасного випадку	95	110
	Зараховані помилково списані раніше кошти	400	300
15.09.20_р.	Надійшла готівка з каси	1800	3200
	Перераховано орендну плату орендодавцеві	700	1300
	Від Сумського машинобудівного заводу попередня оплата	3500	2500
	Списана заборгованість «Облкомуненерго» за тепlopостачання	1600	1100
	Відкрито акредитив Донецькому металургійному заводу	5000	3000
19.09.20_р.	По чеку № 136 видана готівка в касу	1600	1500
	Перераховані до бюджету податки:		
	- комунальний	250	300
	- авансовий внесок податку на прибуток	1400	1200
	- податок на додану вартість	500	240
	- на землю	300	150
	- з власників транспортних засобів	130	150
30.09.20_р.	Надійшла оплата за відвантажену покупцеві продукцію	7000	6000
	Зараховано залишок акредитиву	160	200
	Надійшла готівка з каси підприємства	800	700
	Списано з рахунку за послуги банку	140	90
	Зарахована попередня оплата за послуги підприємства	6000	3400
	Сплачені відсотки банку по короткотерміновій позичці	1000	500

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема: Облік короткострокових фінансових інвестицій

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку короткострокових фінансових інвестицій.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Вихідні дані:

Підприємство А придбало 1000 акцій підприємства Б на загальну суму 15000 грн. Витрати, пов'язані з придбанням, становили 2100 грн. Підприємство А отримало від підприємства Б дивіденди у сумі 0,7 грн. на одну акцію. Підприємство А продало 500 акцій підприємства Б за ціною 20 грн. за акцію.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Підприємство придбало облігації за 65000 грн., при їх номінальній вартості 55000 грн. Строк погашення облігацій – 1 рік. Річний відсоток доходу – 15 %.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 3

Вихідні дані:

Підприємство придбало акції за 5000 грн., при їх номінальній вартості 6000 грн. Строк погашення облігацій – 1 рік. Річний відсоток доходу – 10 %.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 4

Вихідні дані:

У липні 2011 року підприємство «Орбіта» мало тимчасово вільні кошти, які могли бути вилучені з обігу на декілька місяців. Керівництвом було прийняте рішення купити акції інших компаній.

15 липня 2011 року підприємство «Орбіта» купило 2000 акцій підприємства «Енергія». Ціна придбання, включаючи брокерські гонорари та інші витрати, склала 3000 грн. Номінальна вартість акції – 1,3 грн.

14 грудня 2011 року отримані дивіденди у розмірі 30 % від номінальної вартості акцій.

30 грудня 2011 року продано 1000 акцій підприємства «Енергія» по 2 грн. за акцію.

31 грудня 2011 року ринкова вартість акцій не змінилась і становила 2 грн.

Необхідно:

1. Скласти записи в бухгалтерському обліку підприємства «Орбіта», пов'язані з обліком короткострокових інвестицій за 2011 рік.
2. Визначити балансову вартість інвестицій на 31 грудня 2011 року.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема: Облік довгострокових фінансових інвестицій

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку довгострокових фінансових інвестицій.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Вихідні дані:

Підприємство «Адоніс» придбало облігації номінальною вартістю 4000 грн. за 3960 грн., тобто дисконт становив 40 грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями встановлена 6 % річних. Облігації будуть погашені через 4 роки. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року.

Необхідно:

- Визначити ефективну ставку відсотка.
- Розрахувати амортизацію дисконту та балансової вартості облігацій.

- Відобразити дані господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 2

Вихідні дані:

Підприємство «Зірка» придбало облигації номінальною вартістю 20000 грн. за 25000 грн., тобто премія становить 5000 грн. Фіксована ставка відсотка за облигаціями встановлена 6 % річних. Облигації будуть погашені через 3 роки. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року.

Необхідно:

- Визначити ефективну ставку відсотка.
- Розрахувати амортизацію премії та балансової вартості облигацій.
- Відобразити дані господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема: Облік дебіторської заборгованості

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку дебіторської заборгованості

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Вихідні дані:

Комірнику Семенову М.М. за рішенням керівника ЗАТ “Командор” Яковенко А.Т. за ВКО №28 від 12.03.п.р. виданий аванс на придбання канцелярських приладів та господарських товарів у сумі 250 грн.

Семенов М.М. надав до бухгалтерії авансовий звіт №16 про витрачені суми, до якого додані наступні документи:

1) товарний чек №43 магазину “Торговий центр” від 12.03п.р. на загальну суму 168 грн. (ПДВ 28 грн.), в т.ч.:

- 5 пачок паперу за ціною 10 грн.

- 3 калькулятори за ціною 15 грн.
  - 10 ручок за ціною 4,5 грн.
- 2) товарний чек №61 магазину “Господарка” від 12.03п.р. на суму 72 грн. (ПДВ 12 грн.), в т.ч.
- 6 кусків мила за ціною 4 грн.
  - 3 рушники за ціною 12 грн.
- 3) накладні на відпуск ТМЦ в експлуатацію.

За ПКО №35 від 13.03п.р. залишок невикористаного авансу повернутий робітником до каси.

Необхідно: За даними умови задачі необхідно відобразити операції на рахунках у відомості 3.2 або у довільному вигляді і заповнити прибутковий і видатковий касові ордери, авансовий звіт.

Задача 2

Вихідні дані:

За наказом керівника ТОВ “Нельсон” (м. Черкаси) Даниленка О.С. комерційний директор Назаров К.О. відряджений у м. Дніпропетровськ (ПП “Хладсервіс”) для заключення договору про постачання холодильного обладнання. За ВКО №82 від 17.09.п.р. відрядженому робітнику виданий аванс в сумі 550,0 грн.

Після повернення Назаровим К.О. надані в бухгалтерію посвідчення про відрядження з відмітками про вибуття та прибуття 18.09п.р. і 19.09п.р., 21.09п.р. і 22.09п.р. відповідно, а також авансовий звіт №34, до якого додані наступні документи: 2 залізничних білети по 48 грн.(в т.ч. ПДВ), 2 квитанції на постіль по 8 грн., квитанція за проживання у готелі “Україна” – 214 грн. (в т.ч. ПДВ). За ПКО №93 від 25.09п.р. залишок невикористаного авансу повернений Назаровим К.О. до каси.

Необхідно: За даними умови задачі відобразити операції на рахунках у відомості 3.2 або у довільному вигляді і заповнити наступні первинні документи: прибутковий і видатковий касові ордери, посвідчення про службове відрядження, авансовий звіт.

Задача 3

Необхідно: На підставі даних умови задачі виконати необхідні розрахунки та заповнити:

- відомість 3.2 аналітичного обліку розрахунків з підзвітними особами за вересень;
- посвідчення про відрядження;
- авансовий звіт.

Вихідні дані:

1. Залишок по рахунку 372 “Розрахунки з підзвітними особами” на 01.09.20_р.

Прізвище, ім'я та по-батькові робітників	Дата виникнення заборгованості	Сума, грн.	
		дебет	кредит
1.Ткаченко Т.Т.	26.08.20_р.	400	-
2.Пономаренко П.П.	29.08.20_р.	550	-
3.Кравченко М.М.	30.08.20_р.	-	50

2. Розрахунки з підзвітними особами у вересні:

Дата операції	Номер касового документу	Зміст господарських операцій	Сума, грн.
2.09.	45	Кравченку М.М. відшкодовано витрати по відрядженню	50
5.09.	49	Ткаченко Т.Т. відшкодовано витрати по відрядженню	?
8.09.	67	Від Пономаренка П.П. отримана невикористана сума	?
17.09.	59	Руденку К.К. видано під звіт на господарські витрати	180
18.09.	75	Руденку К.К. відшкодовано витрати	?
25.09.	66	Волкову В.В. видано під звіт на відрядження	280

3. Надійшли у вересні до бухгалтерії авансові звіти:

Авансовий звіт № 35 від 5 вересня 20_р.

Головний бухгалтер підприємства Ткаченко Т.Т. був у відрядженні в м. Харкові. Вибув з Черкас згідно білету 27 серпня, прибув до Харкова 28 серпня. Виїхав з Харкова 3 вересня, прибув до Черкас 4 вересня. Квитанція за проживання у готелі за 6 діб без харчування – 316 грн.(в т.ч. ПДВ); квитки на проїзд до місця відрядження і назад – 72 грн.(в т.ч. ПДВ); квитанції за постіль – 16 грн.; добові.

Авансовий звіт № 36 від 8 вересня 20_р.

Менеджер фірми Пономаренко П.П. був у відрядженні в м. Києві з 30 серпня по 6 вересня. Документів на проїзд до місця відрядження і назад не представлено. Згідно квитанції на проживання у готелі за 7 діб з одноразовим харчуванням сплачено 420 грн.(в т.ч. ПДВ); добові.

Авансовий звіт № 37 від 18 вересня 20_р.

Механік підприємства Руденко К.К. за готівку придбав паливо та запасні частини для автомобіля. Згідно квитанціям витрати були наступними:

- бензин А-95 – 30л по ціні 10,95грн.;
- фільтр масляний – 2шт. по ціні 47,50грн.;
- бензонасос – 1шт. по ціні 295грн.

Задача 4*Вихідні дані:*

Станом на 31 грудня 2011 року було визначено, що чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості підприємства «Браво» становить 240000 грн., також:

1. Резерв сумнівних боргів на 01.01.2011 р. – 25000 грн.
2. Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги на 31.12.2011 р. – 280000 грн.
3. Списані безнадійні борги в 2011 р. – 20000 грн.

Необхідно: Визначити резерв сумнівних боргів, які необхідно нарахувати підприємству за 2011 рік та відобразити дані господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5**Тема: Облік основних засобів**

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку основних засобів.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Вихідні дані:

Продано об'єкт основних засобів за 190000 грн., в т. ч. ПДВ. Його первісна вартість становить – 130000 грн., нарахований знос – 35000 грн. Витрати пов'язані з реалізацією (оплата послуг сторонніх організацій, заробітна плата) – 8200 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Ліквідовано основні засоби, первісна вартість яких становить – 14000 грн., нарахований знос 11000 грн., витрати пов'язані з ліквідацією становлять 240 грн., оприбутковано матеріали від ліквідації (деталі, запасні частини, цегла) на суму 845 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 3

Вихідні дані:

Безоплатно передано об'єкт основних засобів, первісна вартість якого – 12000 грн., знос – 8000 грн. Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ у сумі 800 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 4

Вихідні дані:

Орендна плата становить – 2000 грн., в т. ч. ПДВ. Щомісячна сума амортизації об'єкта основних засобів в орендодавця становить 1300 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку орендаря та орендодавця і розрахувати відповідні суми.

Задача 5

Вихідні дані:

Вартість придбаного основного засобу – 5000 грн., очікуваний термін використання – 6 років. Ліквідаційна вартість дорівнює 300 грн.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом, методом зменшення залишкової вартості та методом прискореного зменшення залишкової вартості. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 6

Вихідні дані:

Вартість придбаного основного засобу – 3000 грн., очікуваний термін використання – 8 років. Ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом та кумулятивним методом. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 7

Вихідні дані:

Вартість придбаного основного засобу – 8000 грн., очікується виконати 5000 од. продукції. За місяць виконано 600 одиниць.

Необхідно: Визначити місячну норму амортизації виробничим методом. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6**Тема: Облік інших необоротних матеріальних активів**

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку інших необоротних матеріальних активів.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Вихідні дані:

Підприємство придбало 5 офісних стільців вартістю 140 грн. за одиницю, в т. ч. ПДВ. Вартісна межа малоцінних необоротних активів – 500 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Вартість придбаної канцелярської мебелі – 2000 грн., очікуваний термін використання – 10 років. Ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом та кумулятивним методом. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 3

Вихідні дані:

Безоплатно передано столи канцелярські, первісна вартість яких становить – 1200 грн., знос – 800 грн. Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ у сумі 80 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7**Тема: Облік нематеріальних активів**

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку нематеріальних активів.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Вихідні дані:

Підприємство реалізувало нематеріальний актив за 25000 грн., в т. ч. ПДВ. Первісна вартість об'єкта становить 23000 грн., нарахований знос – 3000 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Вартість придбаного нематеріального активу – 15000 грн., очікуваний термін використання – 8 років. Ліквідаційна вартість дорівнює 1300 грн.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом, методом зменшення залишкової вартості та методом прискореного зменшення залишкової вартості. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 3

Вихідні дані:

Вартість придбаного нематеріального активу – 8000 грн., очікуваний термін використання – 8 років. Ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом та кумулятивним методом. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8**Тема: Облік запасів**

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку запасів.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Необхідно: На підставі наведених даних необхідно:

1. Здійснити оцінку виробничих запасів при постійному і періодичному обліку за наступними методами:

- за методом ідентифікованої собівартості;
- за методом середньозваженої собівартості;
- за методом ФІФО.

1. Написати проводки по надходженню і оплаті виробничих запасів з урахуванням ПДВ та їх використанню у виробництві по одному з методів.

2. По виділеній курсивом операції скласти податкову накладну та прибутковий ордер.

3. На підставі даних за місяць заповнити картку складського обліку.

Вихідні дані:

Дані про рух арахісу на складі кондитерської фабрики
ТОВ “Ласунчик” за квітень п.р.

Дата	Надходження			Витрачання, кількість (кг)
	кількість (кг)	ціна, грн.	сума грн.	
Залишок на 01.04	50	6,60	?	
<i>Надходження 06.04 (I партія)</i>	30	6,90	?	
Витрачання 08.04	-	-	-	40
Надходження 12.04 (II партія)	70	7,10	?	
Витрачання 18.04	-	-	-	60
Надходження 24.04 (III партія)	60	7,00		
Витрачання 28.04	-	-	-	75
Разом (надходження та витрачання)	?		?	?
Залишок на 30.04	?		?	

На основі проведених розрахунків зробити порівняльний аналіз методів оцінки та їх вплив на результат діяльності підприємства. Кінцеві результати аналізу представити в наступному вигляді:

(грн.)

Методи оцінки запасів	Сума доходу від реалізації ГП	Списана на витрати вартість використаних запасів	Валовий прибуток (графа 2 - графа 3)	Залишок запасів
1	2	3	4	5
1. Метод ідентифікованої собівартості	3000			
2. Метод середньозваженої оцінки	3000			
3. Метод ФІФО	3000			

Задача 2

Необхідно: На підставі даних по операціям підприємства “Алекс” визначити первісну вартість використаних матеріалів за наступними методами оцінки (при системі періодичного списання):

- середньозваженої оцінки;
- ФІФО.

Вихідні дані:

Інформація по залишкам та руху матеріалів за березень 20_ р.

№	Показники	Кількість одиниць	Первісна вартість одиниці, грн.	Загальна сума, грн.
1	2	3	4	5
1.	Залишок матеріалів на початок місяця:			
	- матеріал А	10	20	?
	- матеріал Б	12	25	?
	- матеріал В	6	10	?
	Всього залишок на початок періоду	28	X	?

1	2	3	4	5
2.	Придбано в звітному періоді: - 04.03. – матеріал А - 19.03. – матеріал А - 12.03. – матеріал Б - 14.03. – матеріал Б - 07.03. – матеріал В - 30.03. – матеріал В	40 6 2 3 5 7	21 19 20 18 5 9	? ? ? ? ? ?
	Всього придбано:	63	X	?
3.	Інвентаризацією встановлений залишок матеріалів на кінець звітнього місяця: - матеріал А - матеріал Б - матеріал В	17 7 3	? ? ?	? ? ?
	Всього на кінець місяця:	27	X	?
4.	Використано матеріалів за звітний місяць : - матеріал А - матеріал Б - матеріал В	? ? ?	? ? ?	? ? ?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №9

Тема: Облік витрат виробництва та випуску готової продукції

Мета: набуття практичних навичок щодо особливостей ведення фінансового обліку витрат виробництва та випуску готової продукції.

При підготовці до практичного заняття студент повинен опрацювати теоретичний матеріал, літературу та відповідні нормативно-законодавчі акти.

Задача 1

Вихідні дані:

На протязі місяця на підприємстві здійснені наступні витрати на виробництво:

- витрачено матеріали – 2400 грн.;

- нараховано заробітну плату робітникам – 7000 грн.;
- нарахування на заробітну плату – ?;
- амортизація виробничого обладнання – 350 грн.;
- розподілені загальновиробничі витрати – 1500 грн.

Необхідно: Розрахувати собівартість виготовленої за місяць продукції, якщо незавершене виробництво на початок місяця складало 950 грн., на кінець місяця – 600 грн. Написати проводки.

Задача 2

Вихідні дані:

1 квітня 2012 року оптовим торговельним підприємством відвантажено товари на умовах договору купівлі-продажу дитячому садку “Ромашка” на суму 25000 грн., ПДВ – 5000 грн., собівартість реалізованого товару – 18000 грн. Термін оплати згідно з договором – 30 квітня 2012 року.

Необхідно: Зробити такі бухгалтерські проводки:

- 1) на суму доходу (з ПДВ) від реалізації.
- Одночасно на суму податку на додану вартість;
- 2) на суму собівартості реалізованих товарів;
  - 3) визначити чистий дохід оптового підприємства.

Задача 3

Вихідні дані:

Підприємством роздрібною торгівлі реалізовано товари на суму 60000 грн., у тому числі ПДВ – 10000 грн. Сума торгової націнки на реалізовані товари, визначеної за методом середнього відсотка, становить 5000 грн.

Необхідно: Зробити такі бухгалтерські проводки:

- 1) надходження виторгу в касу підприємства;
- 2) одночасно відображення суми податку на додану вартість;
- 3) сторнування суми торгової націнки;
- 4) відображення суми собівартості реалізованих товарів.

Задача 4*Вихідні дані:*

- 1) нараховано відсотки банку по одержаних кредитах – 1000 грн.;
- 2) сплачено банку за розрахунково-касове обслуговування – 200 грн.;
- 3) сплачено постачальнику за доставку матеріалів – 300 грн., ПДВ – 60 грн., усього – 360 грн.;
- 4) реалізовано основні засоби: первісна вартість – 4000 грн., нарахований знос – 3800 грн., вартість реалізації – 600 грн., у тому числі ПДВ – 100 грн.;
- 5) проведено уцінку основних засобів на суму 1100 грн. На дату уцінки сума додаткового капіталу становить – 400 грн.;
- 6) списано інші необоротні активи: первісна вартість – 800 грн., сума нарахованого зносу – 400 грн.;
- 7) нараховано витрати від операційної курсової різниці – 100 грн.

Необхідно: На підставі наведеного переліку здійснити класифікацію витрат і визначити суму витрат від іншої звичайної діяльності.

Задача 5*Вихідні дані:*

Залишок готової продукції на підприємстві на 01.05.2011 р. склав 80000 грн. Залишок готової продукції на 01.06.2011 р. – 60000 грн. За травень відвантажено готової продукції (за цінами реалізації) на суму 150000 грн., ПДВ – 30000 грн. Всього до оплати – 180000 грн.

Виробничі витрати за травень

№ з/п	Витрати	Сума, грн.
1	Сума прямих виробничих витрат	75000
2	Загальновиробничі витрати:	
	змінні розподілені	5000
	постійні розподілені	20000
	постійні нерозподілені	10000

Необхідно: Відобразити в бухгалтерському обліку витрати на виробництво, визначити собівартість реалізованої продукції.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема: Облік грошових коштів

Задача 1

Вихідні дані:

Ліміт каси підприємства “Рубанок” складає 420 грн. На початок 12.09.п.р. в касі знаходилось 160 грн. На протязі робочого дня отримана готівкова виручка за реалізовані столярні вироби від підприємства “Фламінго” в сумі 3100 грн. та від приватного підприємця Носаченка О.О. – 1830 грн. З виручки здійснені наступні виплати: заробітна плата працівникам за серпень – 3400 грн., аванс директору Мишкіну С.С. на службове відрядження – 240 грн. 1000 грн. внесені у вечірню касу банку для збереження на поточний рахунок.

Завдання: Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку. Чи порушило підприємство “Рубанок” норми готівкового обігу та які фінансові санкції за це передбачені законодавством.

Задача 2

Вихідні дані:

Залишок коштів на поточному рахунку підприємства складає на початок місяця 19100 грн. На протязі місяця по рахунку проведені наступні операції:

а) перераховані податкові та інші обов’язкові платежі:

- до бюджету – податок з доходів фізичних осіб в сумі 830 грн.;
- внески на соціальне та пенсійне страхування – 1920 грн.;

б) отримана готівка на виплату заробітної плати – 4200 грн.;

в) оплачений рахунок постачальника за отримані матеріали на суму 3600 грн.;

г) зарахована виручка від покупців за відвантажену продукцію на загальну суму 7500 грн.;

д) внесені в касу невикористані підзвітні суми – 250 грн.

Завдання: Необхідно написати проводки за операціями, вивести сальдо, дати характеристику рахунків та описати відповідні первинні документи, якими оформлюються наведені операції.

Тема: Облік короткострокових фінансових інвестицій

Задача 1

Вихідні дані:

Підприємство А придбало 1100 акцій підприємства Б на загальну суму 15200 грн. Витрати, пов'язані з придбанням, становили 2300 грн. Підприємство А отримало від підприємства Б дивіденди у сумі 0,7 грн. на одну акцію. Підприємство А продало 500 акцій підприємства Б за ціною 21 грн. за акцію.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Підприємство придбало облігації за 66000 грн., при їх номінальній вартості 57000 грн. Строк погашення облігацій – 1 рік. Річний відсоток доходу – 15 %.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 3

Вихідні дані:

Підприємство придбало акції за 5500 грн., при їх номінальній вартості 6000 грн. Строк погашення облігацій – 1 рік. Річний відсоток доходу – 12 %.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Тема: Облік довгострокових фінансових інвестицій**Задача 1**

Вихідні дані:

Підприємство «Адоніс» придбало облігації номінальною вартістю 4200 грн. за 3980 грн., тобто дисконт становив 220 грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями встановлена 6 % річних. Облігації будуть погашені через 4 роки. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року.

Необхідно:

- Визначити ефективну ставку відсотка.
- Розрахувати амортизацію дисконту та балансової вартості облігацій.
- Відобразити дані господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 2

Вихідні дані:

Підприємство «Зірка» придбало облігації номінальною вартістю 20000 грн. за 25000 грн., тобто премія становить 5000 грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями встановлена 4 % річних. Облігації будуть погашені через 4 роки. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року.

Необхідно:

- Визначити ефективну ставку відсотка.
- Розрахувати амортизацію премії та балансової вартості облігацій.
- Відобразити дані господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема: Облік дебіторської заборгованості**Задача 1**

Вихідні дані:

Комірнику Семенову М.М. за рішенням керівника ЗАТ «Командор» Яковенко А.Т. за ВКО №28 від 12.03.п.р. виданий аванс на придбання канцелярських приладів та господарських товарів у сумі 260 грн.

Семенов М.М. надав до бухгалтерії авансовий звіт №16 про витрачені суми, до якого додані наступні документи:

1) товарний чек №43 магазину “Торговий центр” від 12.03п.р. на загальну суму 168 грн. (ПДВ 28 грн.), в т.ч.:

- 5 пачок паперу за ціною 10 грн.
- 3 калькулятори за ціною 15 грн.
- 10 ручок за ціною 4,5 грн.

2) товарний чек №61 магазину “Господарка” від 12.03п.р. на суму 72 грн. (ПДВ 12 грн.), в т.ч.

- 6 кусків мила за ціною 3 грн.
- 3 рушники за ціною 15 грн.

3) накладні на відпуск ТМЦ в експлуатацію.

За ПКО №35 від 13.03п.р. залишок невикористаного авансу повернутий робітником до каси.

Необхідно: За даними умови задачі відобразити операції на рахунках у відомості 3.2 або у довільному вигляді і заповнити прибутковий і видатковий касові ордери, авансовий звіт.

Задача 2

Вихідні дані:

За наказом керівника ТОВ “Нельсон” (м. Черкаси) Даниленка О.С. комерційний директор Назаров К.О. відряджений у м. Дніпропетровськ (ПП “Хладсервіс”) для заключення договору про постачання холодильного обладнання. За ВКО №82 від 17.09.п.р. відрядженому робітнику виданий аванс в сумі 650,0 грн.

Після повернення Назаровим К.О. надані в бухгалтерію посвідчення про відрядження з відмітками про вибуття та прибуття 18.09п.р. і 19.09п.р., 21.09п.р. і 22.09п.р. відповідно, а також авансовий звіт №34, до якого додані наступні документи: 2 залізничних білети по 78 грн.(в т.ч. ПДВ), 2 квитанції на постіль по 8 грн., квитанція за проживання у готелі “Україна” – 214 грн. (в т.ч. ПДВ). За ПКО №93 від 25.09п.р. залишок невикористаного авансу повернений Назаровим К.О. до каси.

Необхідно: За даними умови задачі відобразити операції на рахунках у відомості 3.2 або у довільному вигляді і заповнити наступні первинні документи: прибутковий і видатковий касові ордери, посвідчення про службове відрядження, авансовий звіт.

Задача 3

Вихідні дані:

Станом на 31 грудня 2011 року було визначено, що чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості підприємства «Браво» становить 245000 грн., також:

4. Резерв сумнівних боргів на 01.01.2011 р. – 27000 грн.
5. Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги на 31.12.2011 р. – 285000 грн.
6. Списані безнадійні борги в 2011 році – 24000 грн.

Необхідно: Визначити резерв сумнівних боргів, які необхідно нарахувати підприємству за 2011 рік та відобразити дані господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема: Облік основних засобів

Задача 1

Вихідні дані:

Продано об'єкт основних засобів за 195000 грн., в т. ч. ПДВ. Його первісна вартість становить – 134000 грн., нарахований знос – 35000 грн. Витрати пов'язані з реалізацією (оплата послуг сторонніх організацій, заробітна плата) – 8300 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Ліквідовано основні засоби, первісна вартість яких становить – 15000 грн., нарахований знос 13000 грн., витрати пов'язані з ліквідацією

становлять 240 грн., оприбутковано матеріали від ліквідації (деталі, запасні частини, цегла) на суму 805 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 3

Вихідні дані:

Безоплатно передано об'єкт основних засобів, первісна вартість якого – 14000 грн., знос – 8300 грн. Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ у сумі 800 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Тема: Облік інших необоротних матеріальних активів

Задача 1

Вихідні дані:

Підприємство придбало 7 офісних стільців вартістю 140 грн. за одиницю, в т. ч. ПДВ. Вартісна межа малоцінних необоротних активів – 500 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Вартість придбаної канцелярської мебелі – 2200 грн., очікуваний термін використання – 8 років. Ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом та кумулятивним методом. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 3

Вихідні дані:

Безоплатно передано столи канцелярські, первісна вартість яких становить – 1400 грн., знос – 600 грн. Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ у сумі 90 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Тема: Облік нематеріальних активів

Задача 1

Вихідні дані:

Підприємство реалізувало нематеріальний актив за 28000 грн., в т. ч. ПДВ. Первісна вартість об'єкта становить 23000 грн., нарахований знос – 3300 грн.

Необхідно: Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та розрахувати відповідні суми.

Задача 2

Вихідні дані:

Вартість придбаного нематеріального активу – 16000 грн., очікуваний термін використання – 6 років. Ліквідаційна вартість дорівнює 1200 грн.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом, методом зменшення залишкової вартості та методом прискореного зменшення залишкової вартості. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 3

Вихідні дані:

Вартість придбаного нематеріального активу – 8500 грн., очікуваний термін використання – 8 років. Ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Необхідно: Визначити річну норму амортизації прямолінійним методом та кумулятивним методом. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Тема: Облік запасів

Задача 1

Завдання: На підставі наведених даних необхідно:

1. Здійснити оцінку виробничих запасів при постійному і періодичному обліку за наступними методами:

- за методом ідентифікованої собівартості;
- за методом середньозваженої собівартості;
- за методом ФІФО.

4. Написати проводки по надходженню і оплаті виробничих запасів з урахуванням ПДВ та їх використанню у виробництві по одному з методів.

5. По виділеній курсивом операції скласти податкову накладну та прибутковий ордер.

6. На підставі даних за місяць заповнити картку складського обліку.

Вихідні дані:

Дані про рух арахісу на складі кондитерської фабрики

ТОВ “Ласунчик” за квітень п.р.

Дата	Надходження			Витрачання, кількість (кг)
	кількість (кг)	ціна, грн.	сума грн.	
Залишок на 01.04	60	6,60	?	
<i>Надходження 06.04 (I партія)</i>	30	6,90	?	
Витрачання 08.04	-	-	-	40
Надходження 12.04 (II партія)	70	7,10	?	
Витрачання 18.04	-	-	-	60
Надходження 24.04 (III партія)	60	7,00		
Витрачання 28.04	-	-	-	75
Разом (надходження та витрачання)	?		?	?
Залишок на 30.04	?		?	

На основі проведених розрахунків зробити порівняльний аналіз методів оцінки та їх вплив на результат діяльності підприємства. Кінцеві результати аналізу представити в наступному вигляді:

(грн.)

Методи оцінки запасів	Сума доходу від реалізації ГП	Списана на витрати вартість використаних запасів	Валовий прибуток (граф 2 - графа 3)	Залишок запасів
1	2	3	4	5
1. Метод ідентифікованої собівартості	3000			
2. Метод середньозваженої оцінки	3000			
3. Метод ФІФО	3000			

Тема: Облік витрат виробництва та випуску готової продукції

Задача 1

Вихідні дані:

На протязі місяця на підприємстві здійснені наступні витрати на виробництво:

- витрачено матеріали – 2500 грн.;
- нараховано заробітну плату робітникам – 7400 грн.;
- нарахування на заробітну плату - ?;
- амортизація виробничого обладнання – 350 грн.;
- розподілені загальновиробничі витрати – 1600 грн.

Необхідно: Розрахувати собівартість виготовленої за місяць продукції, якщо незавершене виробництво на початок місяця складало 950 грн., на кінець місяця – 600 грн. Написати проводки.

Задача 2

Вихідні дані:

1 квітня 2011 року оптовим торговельним підприємством відвантажено товари на умовах договору купівлі-продажу дитячому садку “Ромашка” на суму 25000 грн., ПДВ – 5000 грн., собівартість реалізованого товару – 19000 грн. Термін оплати згідно з договором – 30 квітня 2011 року.

Необхідно: Зробити такі бухгалтерські проводки:

4) на суму доходу (з ПДВ) від реалізації.

Одночасно на суму податку на додану вартість;

5) на суму собівартості реалізованих товарів;

6) визначити чистий дохід оптового підприємства.

Задача 3

Вихідні дані:

Підприємством роздрібною торгівлі реалізовано товари на суму 60000 грн., у тому числі ПДВ – 10000 грн. Сума торгової націнки на реалізовані товари, визначеної за методом середнього відсотка, становить 5300 грн.

Необхідно: Зробити такі бухгалтерські проводки:

5) надходження виторгу в касу підприємства;

6) одночасно відображення суми податку на додану вартість;

7) сторнування суми торгової націнки;

8) відображення суми собівартості реалізованих товарів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Сутність, завдання та економічна роль фінансового обліку на підприємстві та на загальнодержавному рівні.
2. Методологічні засади фінансового обліку.
3. Облікова політика підприємства.
1. Характеристика рахунків та документування операцій з обліку грошових коштів.
2. Відображення касових операцій на рахунках бухгалтерського обліку.
3. Відображення операцій на рахунках підприємства в національній та іноземній валюті в обліку.
4. Облік грошових коштів на інших поточних рахунках в банку.
5. Поняття та оцінка короткострокових фінансових інвестицій.
6. Загальна характеристика рахунків, документальне оформлення та аналітичний облік поточних фінансових інвестицій.
7. Синтетичний облік наявності та руху поточних фінансових інвестицій.
8. Класифікація та визнання довгострокових фінансових інвестицій.
9. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій.
10. Синтетичний та аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій.
11. Визначення, класифікація та визнання дебіторської заборгованості.
12. 15. Визнання та оцінка довгострокової дебіторської заборгованості.
16. Визначення основних понять поточної дебіторської заборгованості.
13. Класифікація і визнання основних засобів.
14. Оцінка основних засобів.
15. Задачі обліку, первинний, аналітичний і синтетичний облік руху основних засобів.
16. Методи нарахування амортизації.
17. Первинний, аналітичний і синтетичний облік амортизації.
18. Оренда основних засобів: визначення і види.

19. Види заходів та облік витрат по покращенню основних засобів.
20. Облік операційної і фінансової оренди основних засобів у орендатора і орендодавця.
21. Використання інформації про основні засоби при формуванні облікової політики, розкриття у фінансових звітах.
22. Визначення, класифікація, визнання та оцінка інших необоротних матеріальних активів.
23. Задачі обліку, первинний, аналітичний і синтетичний облік інших необоротних матеріальних активів.
24. Методи нарахування і обліку зносу по інших необоротних матеріальних активів.
25. Склад нематеріальних активів та їх оцінка.
26. Облік нематеріальних активів.
27. Облік інших операцій з необоротними активами.
28. Класифікація і визнання запасів.
29. Системи обліку та види оцінки запасів.
30. Документація по надходженню і вибуттю виробничих запасів.
31. Синтетичний і аналітичний облік надходження і відпуску виробничих запасів.
32. Первинний і аналітичний облік руху товарів.
33. Синтетичний облік надходження і реалізації товарів.
34. Загальні принципи, задачі і схеми побудови обліку витрат.
35. Об'єкти обліку витрат і калькулювання.
36. Облік прямих виробничих витрат.
37. Облік непрямих витрат (загальновиробничих витрат).
38. Облік витрат допоміжного виробництва.
39. Облік незавершеного виробництва.
40. Визначення, класифікація готової продукції.
41. Особливості оцінки готової продукції.
42. Облік готової продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р.
3. Кодекс законів про працю.
4. Закон України «Про оплату праці» № 108/95 – ВР.
5. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27.03.1991 р., № 887-XII із змінами і доповненнями.
6. Закон України «Про підприємництво» від 26.06.1990 р. 1785/12 із змінами і доповненнями.
7. Закон України «Про власність» №885-12 від 26.03.1991 р. (із змінами).
8. Закон України «Про господарські товариства» №1577-12 від 19.01.1991 р.
9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України» від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами і доповненнями.
10. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 р. № 283/97-ВР із змінами і доповненнями.
11. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 24.12.2002 р. № 349- IV.
12. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.1997 р. №168/97-ВР із змінами і доповненнями.
13. Закон України «Про цінні папери та фондову біржу» від 23.06.1998 р. №254/98-ВР із змінами і доповненнями.
14. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 03 1996 р. №93/96-ВР із змінами і доповненнями.
15. Закон України «Про лізинг» від 16.12.1997 р № 723/97-ВР із змінами і доповненнями.
16. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. №1560-XII (із змінами і доповненнями).

17. План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291.
18. Порядок подання фінансової звітності. Затверджено Постановою КМУ від 28.02.2000 р.
19. Порядок визначення розмірів збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей від 22.01.1996 р. №116 із змінами і доповненнями.
20. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, затверджене Наказом Міністерства Фінансів України № 88 від 24.03.1995 р.
21. Інструкція про використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291.
22. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків від 11.09.1994 р. №69.
23. Про затвердження типових форм первинного обліку та інструкції про порядок їх виготовлення, зберігання і застосування. Наказ Державного комітету статистики України від 27 липня 1998 р. № 263.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року №87.
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року №87.
26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року № 87.
27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року №87, із змінами і доповненнями.

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року №87.
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 року №137.
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92.
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 року № 242.
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року № 246.
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебітори», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08 жовтня 1999 року № 237.
34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 року №20.
35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 26 квітня 2000 року №91.
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 р №559.
37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 року № 181.
38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 року № 290.

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року №318.
40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 грудня 2000 року №353.
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2001 р. №205.
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 7 липня 1999 року № 163.
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 липня 1999 р. № 176.
44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 року № 193.
45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 лютого 2002 року № 147.
46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18 червня 2001 року № 303.
47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 16 липня 2001 р. №344.
48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 року № 39.

49. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 12 липня 2003 року № 415.
50. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Діяльність, що припиняється» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 7 листопада 2003 року № 617.

Основна

1. Бутинець Т.А., Чижевська Л.В., Береза С.Л. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник – Житомир: ЖІТІ, 2004. – 672с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів – Житомир: ПП Рута, 2008. – 726с.
3. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами. Практичний посібник – вид.: Лібра. – 2007. – 878 с.
4. Грабова Н.Н., Кривоносов Ю.Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках. Практ. посібник з коментарієм – К. АСК, 2000. – 237 с.
5. Национальные стандарты бухгалтерского учета (практическое пособие по составлению финансового отчета). Уч. пособие / И.П. Житная, Л.Ф. Ларикова, М.Ю. Манухина, Н.А. Рудецкая, В.И. Чиж – Луганск: Издательство ВУГУ, 2005. – 220 с.
6. Коваленко А.Н. Бухгалтерский учет в Украине – Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2004. – 528 с.
7. Олійник О.І. та ін. Реформування бухгалтерського обліку в Україні із застосуванням міжнародних стандартів. Методичні рекомендації. – Х.: Основа, 2003. – 680 с.
8. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2004. – 440 с.

9. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Підручник для студентів вузів. – Житомир: ЖІТІ, 2007. – 440 с.
10. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вузів. – Житомир: ПП Рута, 2008. – 592 с.
11. Гольцова С.М., Плікус І.Й. Звітність підприємств (фінансова, статистична, консолідована та до фондів соціального та пенсійного страхування). Навч. посібник – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 292 с.
12. Періодичні видання «Все про бухгалтерський облік», «Бухгалтерський облік та аудит», «Галицькі контракти», «Баланс», «Дебет-Кредит» та ін.

Додаткова

1. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік. – Житомир: ЖІТІ, 2006. – 448 с.
2. Богатко Н.Г., Толстова Л.П., Самсонова А.А. Финансовый учет. Вопросы, задачи, тесты. – К.: Издательство АСК, 2004. – 664 с.
3. Рудницький В.С., Лазаришина І.Д., Бачинський В.І., Поліщук В.Л. Організація первинного обліку та економічного аналізу на прикладі підприємств торгівлі. Навч. посібник. – К.: ВД «Професіонал» 2004. – 480 с.
4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. – К.: ТОВ «Автоінтерсервіс», 2006.
5. Малишкін О.І. Фінансова звітність підприємства міжнародні і національні стандарти. Навч. посібник. – Суми, видавництво «Слобожанщина», 2004. – 128 с.
6. Юровский Б.С. Учет запасов предприятия в соответствии с ПСБУ. – Х, вып. 11 (ч. 1), 2004. – 38 с.
7. Алексеева А.В. Облік нематеріальних активів і малоцінних швидкозношуваних предметів – К.: 2004. – 39 с.

8. Лихопой Т.В. Облік витрат у виробництві. – Х., вип. 19, 2005. – 64 с.
9. Грачова Р.М. П'ять методів амортизації // Галицькі контракти – Дебет-Кредит. – 2005. – №21, С. 28-36.
10. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік, контроль і аудит в системі управління підприємством. – К.: АСК, 2001. – 257 с.
11. Коваленко А.П. Автоматизація бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту. – Суми.: Вирій-Прес, 2003. – 364 с.
12. Чернелевський Л.М. Аудит. Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2007. – 466 с.